

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2040/2020
24.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Слађане Накић Момировић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Крстић, адвокат из ..., против туженог Клиничког центра Србије у Београду, ради утврђења и поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1885/18 од 13.02.2019. године, у седници одржаној 24.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1885/18 од 13.02.2019. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1279/17 од 09.03.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле да суд утврди да је радни однос тужиле заснован 09.04.2009. године на одређено време са туженим постао радни однос на неодређено време по сили закона. Ставом другим изреке, одбачена је као неблагоприятна тужба тужиле у погледу захтева којим је тражила да се поништи решење туженог број .. од 20.12.2016. године. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба тужиле у делу у коме је тражила да суд обавезе туженог да тужиљу врати на радно место које одговара њеној стручној спреми и радним способностима. Ставом четвртим изреке, одбијене је као неоснован захтев тужиле да суд обавезе туженог да тужиљу врати на рад. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да суд обавезе туженог да јој надокнади изгубљену зараду у укупном износу од 86.743,79 динара, а у појединачним месечним износима наведеним у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до коначне исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1885/18 од 13.02.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда, а ставом другим изреке одбијен захтев тужиле за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је код туженог, са прекидима, радила од 2007. године, и то првих шест месеци на пословима спремачице а потом на пословима серверке. Парничне странке су закључиле више уговора о раду на одређено време са различитим трајањем. Тужила је имала прекиде радног односа код туженог у периодима од 31.07. до 27.09.2010. године, од 28.08. до 08.10.2011. године, од 09.09. до 22.10.2012. године, од 13.10. до 02.12.2013. године, од 26.06. до 28.08.2014. године, као и у периоду од 03.08. до 01.12.2015. године. По уговору о раду број .. од 22.07.2016. године закљученим између парничних странака, тужила је код туженог радила на одређено време од 22.07. до 22.12.2016. године. Због истека рока на који је заснован, радни однос јој је престао решењем туженог број .. од 20.12.2016. године, које јој је уручено 21.12.2016. године. Тужила од 10.04.2017. године поново ради код туженог као замена одсутног радника.

Тужила је тужбом поднетом 28.03.2017. године тражила да суд утврди да је њен радни однос заснован са туженим 09.04.2009. године на одређено време постао радни однос на неодређено време по сили закона, да поништи решење туженог број .. од 20.12.2016. године којим јој је отказан уговор о раду, те да обавезе туженог да је врати на рад, на радно место које одговара њеној стручној спреми и радним способностима и да јој накнади изгубљену зараду.

Правилно су нижестепени судови нашли да је тужба тужиле у делу којим је тражила поништај решења о престанку радног односа број .. од 20.12.2016. године неблагоприятна у смислу одредбе члана 195. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14), којом је прописан рок од 60 дана од дана пријема решења, односно сазнања за повреду права за покретање спора против решења којим је повређено право запосленог. Ово стога што је тужила спорно решење о престанку радног односа од 20.12.2016. године примила 21.12.2016. године, а тужбу за његов поништај поднела 28.03.2017. године, дакле по протеклу прописаног рока.

Када је у питању тужбени захтев тужиле да суд утврди да је радни однос тужиле заснован 09.04.2009. године на одређено време са туженим постао радни однос на неодређено време по сили закона, Врховни касациони суд налази да је тужба тужиле, и у том делу, неблагоприятна.

Одредбама члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09 и 32/13) које су важиле до 29.07.2014. године када су ступиле на снагу измене овог закона објављене у „Службеном гласнику РС“, број 75/14, било је прописано: да се радни однос заснива на време чије је трајање унапред одређено када су у питању – сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла који траје одређено време и сл. за време трајања тих потреба, с тим што тако заснован радни однос непрекидно или с прекидима не може трајати дуже од 12 месеци (став 1); да се под прекидом из става 1. овог члана не сматра прекид рада краћи од 30 радних дана

(став 2); да се радни однос на одређено време, ради замене привремено одсутног запосленог, може засновати до повратка привремено одсутног запосленог (став 3); да радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на неодређено време, ако запослени настави да ради најмање пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос.

Према правном схватању Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења од 25.12.2012. године, послодавац и запослени могу да закључе један или више сукцесивних уговора о раду на одређено време на истим пословима, чије укупно трајање непрекидно или са прекидима краћим од 30 дана не може да буде дуже од 12 месеци (осим замене одсутног радника). Ако послодавац и запослени закључе уговор о раду на одређено време по истеку рока од једне године на истоврсним пословима, па запослени ради дуже од пет радних дана, стекли су се услови за прерастање радног односа у радни однос на неодређено време. Рок од 90 дана за подношење тужбе за утврђење да је радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време, почиње да тече од дана достављања решења о отказу, односно фактичког престанка радног односа.

У овом конкретном случају тужила је ког туженог у периоду од 2007. године до 22.12.2016. године више пута била ангажована да ради на одређено време, али то њено радно ангажовање није трајало непрекидно до доношења решења о престанку радног односа већ је имала прекиде у раду, и то: од 31.07. до 27.09.2010. године, од 28.08. до 08.10.2011. године, од 09.09. до 22.10.2012. године, од 13.10. до 02.12.2013. године, од 26.06. до 28.08.2014. године, као и у периоду од 03.08. до 01.12.2015. године. Како тужила није поднела тужбу за утврђење да је 09.04.2009. године њен радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време у року од 90 дана од фактичког престанка радног односа, него је то учинила тек 28.03.2017. године, Врховни касациони суд је оценио да је тужба тужиље и у овом делу неблаговремено поднета.

Врховни касациони суд указује да тужба за утврђење прописана чланом 194. ЗПП, по правилу, не застарева. Али, одредбом члана 195. став 2. Закона о раду из 2005. године, који се у овом случају примењује као *lex specialis*, био је прописан рок за покретање радног спора од 90 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права, а од 2014. године то је рок од 60 дана. Рок од 90, односно 60 дана за подношење тужбе за утврђење да је радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време, почиње да тече од дана достављања решења о отказу због тога што је тада видљива повреда права запосленог. У случају отпуштања запосленог без решења, рок тече од фактичког прекида рада јер је то моменат сазнања за повреду права.

Имајући у виду изложено, тужба тужиље је и у делу којим је тражила утврђење да је радни однос тужиље заснован 09.04.2009. године на одређено време са туженим постао радни однос на неодређено време по сили закона требала бити одбачена, а не одбијена. Међутим, тиме што су тужбени захтев одбили нижестепени судови нису одлучили на штету тужиље, поготову што је због недостатка у континуитету рада тужиље код туженог, на начин како прописује Закон о раду, такав тужбени захтев тужиље и неоснован.

Правилно су судови одбили и захтев тужиље за враћање на рад и накнаду изгубљене зараде, јер изостанак правноснажне судске одлуке којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, искључује и основаност захтева за његову реинтеграцију, применом члана 191. став 1. Закона о раду.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић